

PROFESIONALIZEM

POGOSTE PRITOŽBE ZDRAVNIKOV PO SVETU

- SVET JE POLN SOVRAŽNIKOV
- NIHČE NAS NE MARA
- POGOSTO OBUPAVAMO
- NIHČE NAS NE RAZUME, MI SMO PA TAKO DOBRI IN SLABO PLAČANI
- ČISTO SAMI SMO
- NIHČE NAS NE UPOŠTEVA, VSI ODLOČAJO BREZ NAS V NAŠEM IMENU

KAKO IZBOLJŠATI SVOJO VLOGO

	Pozitivno	Negativno
Zunanje	PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
Notranje	MOČ	SLABOSTI

KAJ NAS OGROŽA

- Neurejena zdravstvena politika
- Nerazumevajoči direktorji
- Zavarovalniška pravila
- Zdravstveni sistem
- Potrošništvo
- Sovraštvo do medicine
- Zahtevni bolniki
- Slab ugled stroke

KAJ SO NAŠE SLABOSTI

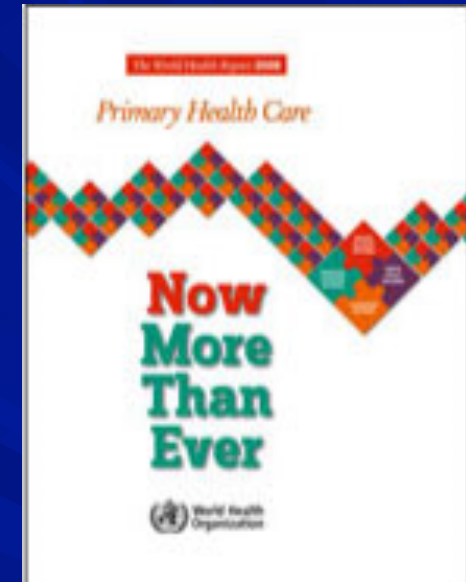
- Cinizem
- Obupavanje
- Osamljenost
- Nestrokovnost
- Prikrivanje napak
- Nepotrebna uslužnost
- Pomanjkanje samozavesti
- Defenzivnost

NAŠA MOČ

- Strokovnost dela (eden najbolj zahtevnih poklicev v medicini)
- Učinkovitost naše stroke
- Vpliv na zdravje ljudi
- Naši bolniki
- Naše družine
- Kolegialnost
- Stanovska združenja

PRILOŽNOSTI

- Usmeritve svetovne politike (WHO: Primary care - now more than ever)
- Stabilnost zaposlitve
- Strokovni ugled mednarodno in v Sloveniji
- Akademski položaj in kariere

PROFESIONALIZEM

- Profesionalizem je posledica zahtevnega znanja, ki ga neka stroka obvlada.
- Pomembne stroke zgodovinsko utemeljijo svoj položaj s “socialno pogodbo”, s katero na račun strokovnosti pridobijo pravico, da same določajo lastna pravila, v zameno pa družbi zagotavljajo kompetentnost in dobronamernost.

IDEAL

- Profesionalizem je ideal, h kateremu naj bi strokovnjaki težili
- Ideala ni (vedno) možno doseči.
- Svoj ugled strokovnjaki utemeljijo s tem, **ker se predvideva, da vedno težijo k idealu** in se ne zadovoljujejo z rutinskim opravljanjem poklica.

ZAKAJ JE PROFESIONALIZEM KORISTEN

- Ljudje se strinjajo, da je privilegiran status, ki ga imajo neke stroke utemeljen zato, ker se pričakuje, da bodo delale po najboljših močeh v dobro ljudi.
- Pri zdravnikih to pomeni, da se pričakuje, da bomo vedno postavili interes bolnikov in družbe pred lastnega.
- Če tega ni, stroka izgubi svoj posebni status in se pridružimo ostalim strokam, ki svoj položaj dosežajo na drugačen način (sindikalni boj npr.)

PROFESIONALNE ODGOVORNOSTI

- Privrženost profesionalni kompetentnosti
- Zavzetost za izboljševanje kakovosti zdravstvene oskrbe
- Privrženost znanosti in znanju
- Poštenost pri delu z bolniki
- Poklicna odgovornost

PROFESIONALNE ODGOVORNOSTI

- Bolnikova zaupnost
- Ustrezni odnos z bolniki
- Izboljševanje dostopnosti
- Prizadevanje za pravično delitev sredstev
- Vzdrževanje zaupanja in obvladovanje nasprotja interesov

TRENDI V PROFESIONALIZMU

- Pojav managerjev
- Standardizacija postopkov
- Nadzor nad porabo sredstev
- Tekmovalnost
- Kontrola s strani organizacije
- Delovna disciplina
- Prenos moči stroke na državne inštitucije

“NOVI PROFESIONALIZEM”

- Novi profesionalizem po letu 1980 je uvedel nove elemente
  - Partnerski odnos do bolnika
  - Bolnikova soodgovornost in soodločanje
  - Odgovornost do družbe in okolja

- Če hočemo ohraniti naš položaj, moramo težiti k popolnosti, ne glede na to, da je ni možno vedno doseči.
- To je pomembno predvsem na delovnem mestu, pogosto pa tudi izven njega.

VPLIV NA OSEBNO ŽIVLJENJE

- Postanemo javne osebnosti, kar pomeni pritisk tako na nas kot na naše družine.
- Pogosto je zelo težko postaviti mejo med osebnim in profesionalnim življenjem.
- Kot javne osebnosti predstavljamo ne samo sebe, temveč tudi svojo stroko.

KAKO SE TO VIDI V PRAKSI

Primer 1

Na vrata potrka 33-letni predstavnik farmacevtske industrije. Kot darilo vam prinaša kemični svinčnik, navodila za bolnike in stenski koledar.

OČITNO REKLAMIRANJE

- Zdravniki v reklamah za
  - Prehranska dopolnila
  - Zelena zdravila
  - Živila (npr. med)
  - Trgovske znamke
  - Banke
- V javnem življenju
  - nošenje izdelkov z logotipi farmacevtske industrije,
  - udeležba na športnih prireditvah v dresih farmacevtske industrije

PRIKRITO REKLAMIRANJE

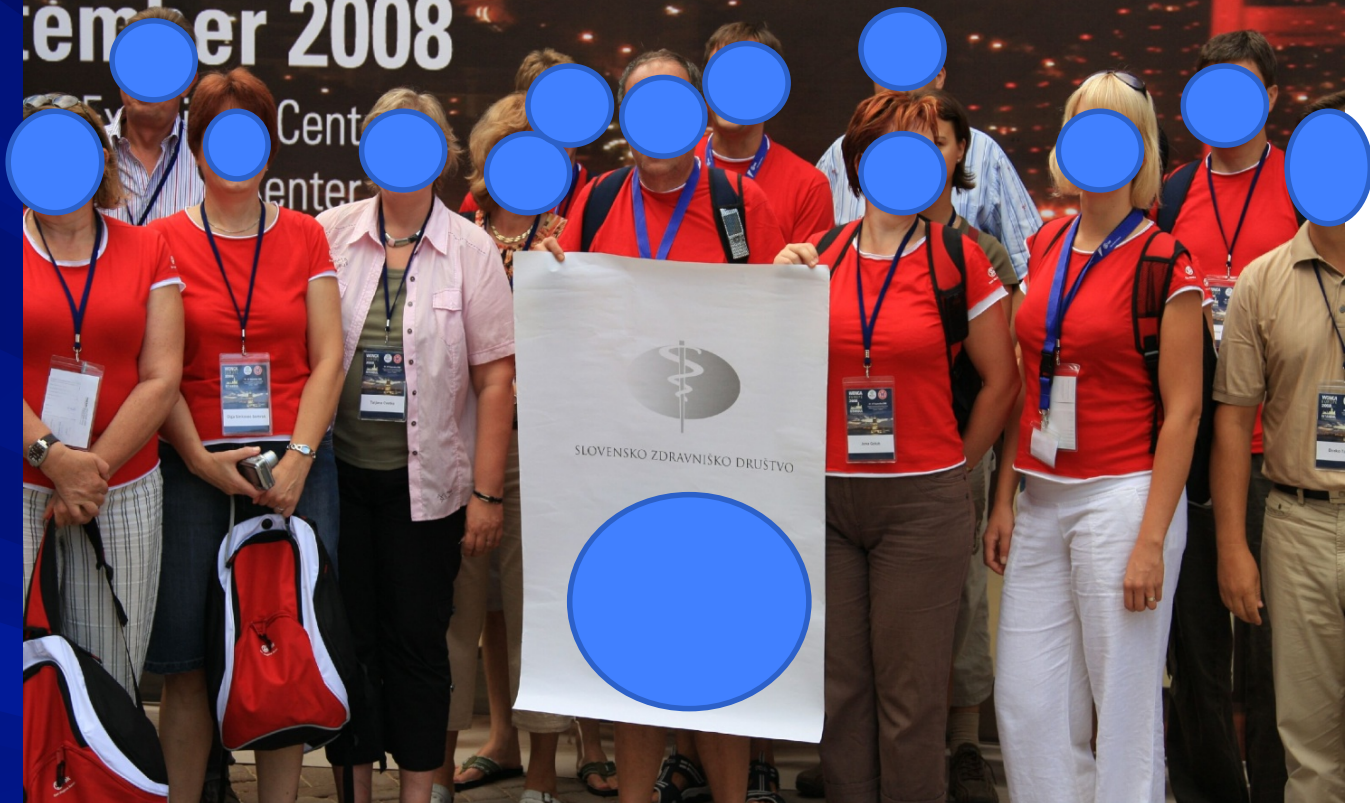
- V ambulantni in čakalnici
  - Plakati
  - Koledarji
  - Kemični svinčniki
  - Navodila za bolnike
  - Logotipi na uniformah

NASVETI

- Zavedati se, da naša povezava z določenim izdelkom močno vpliva na paciente
- Nadomestiti darila z nevtralnimi izdelki
- Aktivno promovirati stvari, ki so v skladu s poslanstvom zdravnika
- Imeti soglasje delodajalca
- Transparentnost (tudi davčna)

Conference

September 2008

IZOBRAŽEVANJE

Primer 2

Predstavnik farmacevtske
industrije vam ponudi plačilo
kotizacije na kongresu.

KONGRESI

■ Oglaševanje izdelkov

- Stojnice
- Plakati
- Enotne osnove predstavitev
- Nagradne igre

■ Vpliv na strokovno vsebino

- Izbor tem
- Vabljeni predavanja in predavatelji

■ Družabni del kongresa

- Večerje
- Plesi
- Izleti
- Itd.

NASVETI

■ Za organizatorje:

- Reklamiranje izdelkov dovoljeno do vstopa v dvorano
- Jasno izražanje konflikta interesov s strani predavateljev
- Odločanje o vsebini srečanja v rokah strokovnega združenja

■ Za zdravnike:

- Turizem kot nagrada za trdo delo ali strokovno izpopolnjevanje?
- Davki na boniteto
- Lažna strokovna srečanja

POSTMARKETINŠKE ŠTUDIJE

Primer 3

Predstavnik farmacevtske industrije vam ponudi sodelovanje v postmarketinški raziskavi, pri kateri naj bi bolnikom hipertonom uvajali novo zdravilo.

ZNAČILNOSTI

- Nizek prispevek znanosti
- Spodbujanje promocije zdravil
- Dvig kakovosti zdravstvene oskrbe
- Dodatna strokovna pozornost zdravnika

GRE ZA RAZISKAVO ALI KORUPCIJO?

■ Raziskava:

- Mnenje etične komisije
- Protokol

■ Korupcija:

- Bogata nagrada
- “Plačilo po učinku”
- Ignoriranje pravil stroke
- Dopušča zamenjevanje zdravil že dobro vodenim bolnikom

NASVETI

- Raziskava ne predstavlja odstopanja od pravil dobre prakse.
- Raziskavo vodi uveljavljena raziskovalna skupina.
- Protokol mora biti jasen in na voljo.
- Priloženo mora biti mnenje etične komisije
- Obstajati mora formalni dogovor med vsemi deležniki.
- Strinjanje bolnikov.
- Sledljivost bolnikov v primeru stranskih učinkov zdravila.
- Podatke o svojih bolnikih morajo biti dostopni.
- Objava rezultatov
- Honorar mora biti realističen.
- Dodatni stroški (npr. laboratorij) gredo na račun naročnika.

PRIMER 4

Opazili ste, da kolega zdravnik pije. Tudi v službi je že bil pijan.

Kaj boste naredili?

PA ŠE TO...

Prikaz “nenavadnega” primera

PRIMER 5

V ambulanto ponovno pride 48-letna bolnica, ki se zdravi zaradi vrste težav. Ambulanto obiskuje bolj pogosto, kot je potrebno, in pri vas vsakič ostane dlje od odrejenega časa. Ima številne osebne težave.

PRIMER

Diagnoze:

Hyperholesterolemija,
debelost,
hipertenzija,
GERB

Klinično:

BMI 32,
RR 150/95 mm Hg.

ZDRAVLJENJE

- Laboratorij
- Ocena kardiovaskularne
ogroženosti
- Rtg obravnava
- Endoskopija
- Dieta
- Redne kontrole
- Specialistični pregledi
- Zdravila
- Svetovanja

REZULTATI

BMI ostaja 32

Holesterol je še vedno povišan, zdravil ni jemala

Pogosta obiskovalka

Nezadovoljna, hoče

Inhibitor protonske črpalke,
ker nič ne pomaga

Bolniško, ker se slabo počuti

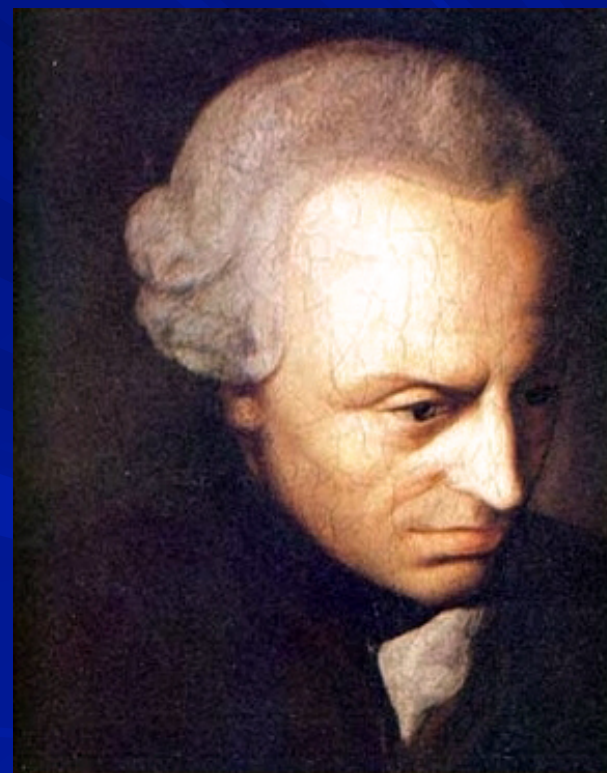
Kaj pa zdaj?

MOŽNOST 1: ADMINISTRATIVNI PRISTOP

- Bolnici razložimo pravila ZZZS, kaj ji pripada in kaj ne itd.
- Prednosti:
  - Varo
  - Kratko
  - Enostavno
- Slabosti:
  - Ne rešimo problema
- Je to pravi profesionalni odnos?

MOŽNOST 2: RACIONALNI PRISTOP

- Vztrajamo na pravilnem strokovnem vodenju bolezni.
- Vztrajamo na medsebojno odgovornem partnerskem odnosu.
- Pacientu povemo vedno vso resnico.
- Prednosti:
  - Ravnamo v skladu z doktrino
- Slabosti
  - Veliko dela
  - Nobenega priznanja
  - Tvegamo konflikt

POSLEDICE

- Nujnost stalnega posodabljanja kliničnega znanja
- Vztrajanje na znanstvenih dokazih je pogumno dejanje, saj od zdravnika pogosto zahteva, da se sooči z mejami svojih zmožnosti in mejami znanosti.
- Je to pravi profesionalni pristop?

MOŽNOST 3

- Poskušamo narediti največ, kar zmoremo.
- Angažiramo se, tudi čustveno
- Včasih gremo onkraj smernic in protokolov, ker ti pogosto niso koristni
- Prednosti
  - Občutek, da si delal dobro
  - Čustva
  - Bolnikovo sodelovanje
- Nevarnosti
  - Klinična odgovornost
  - Čustveni napor

POSLEDICE

- Priznanje omejitev znanosti.
- Alternativne metode “zdravljenja”.
- Odstopanje od znanstvenih dokazov je nevarno.
- S čustvi postanemo bolj dovzetni za druge napake:
  - Prikrivanje resnice
  - Zavestno laganje
- Napor
  - Eden največjih izzivov je, kako ustrezno reagirati na trpljenje, s katerim se srečujemo, ob tem ohranili znanstveno poštenost, ne da bi izgoreli.

NAJ SE POTEH TEGA ZNEBIMO?

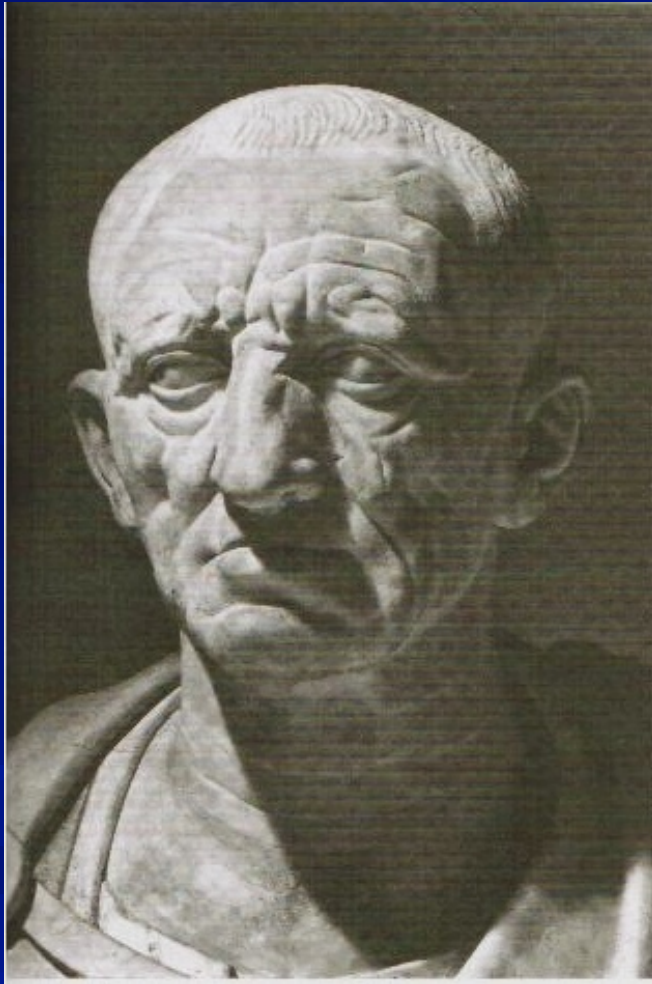
Ko mi bo vseeno za človeško trpljenje, bom obesil
stetoskop na klin in šel domov.

Magnusson, S. Oh, for a little humanity. BMJ, 1996; 313: 1601-1603

EMPATIJA IN PROFESIONALIZEM

- Čutimo, da deluje,
- Ne vemo, kako in zakaj
- Vemo, da je včasih nevarno
- Vemo, da je pogosto težko
- Je pa tudi nujno potrebno

CETERUM CENSEO

Marcus Portius Cato st.

- Medicina ni samo znanost, je skrb za sočloveka, ki uporablja znanost kot svoje glavno orodje.
- Brez empatije je medicina samo še ena storitvena dejavnost, katere učinke merimo z ekonomskimi kazalniki
- Zato je nujni del profesionalizma tudi humanost in ne samo tehnika.

TOREJ...

- Družinska medicina je stroka, ki zahteva izjemno znanje, jo je pa žal možno opravljati tudi na ravni zdravstvenega administratorja.
- Dosledno vztrajanje na profesionalizmu je bistveno zahtevnejše, terja več navora in tveganja.
- Pravi zdravniki pa se pri zdravljenju ne držijo samo pravil, ampak uporabljajo svoj razum in srce. Tega navora ni mogoče ustrezno normirati ne nagraditi in je zato neprecenljivo.